

AİLE HEKİMLİĞİNİN PİLOT UYGULANDIĞI İLLERDE TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZLERİ KURULMASI VE ÇALIŞTIRILMASINA DAİR YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukukî Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 Bu yönergenin amacı, aile hekimliği pilot uygulamasının yürütüldüğü illerde Sağlık Bakanlığına bağlı, bölgesinde yaşayan kişilerin ve toplumun sağlık hizmetlerini organize eden, birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumların kendi aralarında ve diğer kurumlar arasında eşgüdümünü sağlayan, idari hizmetler ile sağlık eğitimi ve denetim faaliyetlerini de yürüten, Toplum Sağlığı Merkezleri'nin kurulmasına, fiziki yapısına, personel kadrosuna, görevlerine, bulundurulması zorunlu alet ve malzemeye, laboratuvar özelliklerine, personelin görevlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 Bu yönerge, aile hekimliğinin pilot uygulandığı illerde Toplum Sağlığı Merkezinin kurulma ölçeklerini, fiziksel özelliklerini, personel kadro ve görevlerini ve Toplum Sağlığı Merkezince, idari hizmetlerin yürütülmesi, çevre sağlığı, bulaşıcı ve kronik hastalıklarla mücadele, adli tıbbi görevleri, okul sağlığı, işçi sağlığı, acil sağlık hizmetleri ile sağlık eğitimi hizmetlerinin sunulması, Aile Sağlığı Merkezlerinin kendi arasında ve diğer sağlık çalışmaları arasında eşgüdümünün sağlanması, gerekli lojistik ve laboratuvar hizmetlerini desteklenmesi, saha denetimi yapması ve gerekli kurumlarla işbirliği oluşturarak bölgesinde koruyucu ve tedavi hizmetlerinden kişilerin ve toplumun en iyi şekilde yararlanması için yapılması gerekenleri kapsar.

Hukukî Dayanak

Madde 3 Bu Yönerge, 09/12/2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına ve 06/07/2005 tarihli Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 Bu Yönergede geçen;

Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

Kanun: 09/12/2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanunu,

Müdürlük : İl Sağlık Müdürlüğünü,

Grup Başkanlığı: İlçe Sağlık Grup Başkanlığını,

Toplum Sağlığı Merkezi: Bölgesinde yaşayan kişilerin ve toplumun sağlık hizmetlerini organize eden, toplumun koruyucu hekimlik hizmetlerini sunan, birinci basamak sağlık hizmeti veren kurumların kendi arasında ve diğer kurumlar arasında eşgüdümünü sağlayan, idari hizmetler ile sağlık eğitimi ve denetim faaliyetlerini yürüten sağlık merkezidir.

Aile Hekimi: Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ile birinci basamak teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini, yaş, cinsiyet ve hastalık ayrımı yapmaksızın, her kişiye kapsamlı ve devamlı olarak belli bir mekânda vermekle yükümlü, gerektiği ölçüde gezici sağlık hizmeti veren ve tam gün esasına göre çalışan aile hekimliği uzmanı veya Bakanlığın öngördüğü eğitimleri alan uzman tabip veya tabipleri,

Aile sağlığı elemanı: Aile hekimi ile birlikte hizmet veren, sözleşmeli çalıştırılan veya Bakanlıkça görevlendirilen, hemşire, ebe, sağlık memurunu (toplum sağlığı),

Aile sağlığı merkezi: Bir veya daha fazla aile hekimi ile aile sağlığı elemanlarınca aile hekimliği hizmetinin verildiği sağlık kuruluşunu,

Birinci basamak sağlık hizmeti: Toplum sağlığına yönelik hizmetler ile kişisel koruyucu, tanı koyucu, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini kapsayan, kişilerin sağlık sisteminden ilk alış noktasında verilen sağlık hizmetini,

İkinci basamak sağlık hizmeti: Hastaların tanı ve tedavisinin, birinci basamak sağlık kuruluşları tarafından sağlanamadığı durumlarda, sevk edildiği sağlık kuruluşu tarafından verilen sağlık hizmetini,

Üçüncü basamak sağlık hizmeti: İkinci basamak sağlık hizmetlerinin kapsamında yer almayıp, ileri tetkik ve tedavi yöntemlerini gerektiren ve tedavisi özellik arz eden hastaların sevk edildiği bir üst sağlık kuruluşunda verilen sağlık hizmetini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulma Usul ve Esasları

Kurulacağı Yerin Özellikleri

Madde 5 Her il ve ilçede bir Toplum Sağlığı Merkezi kurulur ve sorumluluk bölgesi mülki sınırlardır. 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Kanununa tabi illerde, büyükşehir belediyesine bağlı her ilçede Toplum Sağlığı Merkezi kurulur. Nüfusu 100 binden fazla olan il merkezlerinde her 100 bin kişiye bir Toplum Sağlığı Merkezi oluşturulur. İl merkezlerinde Toplum Sağlığı Merkezleri müdürlüğe doğrudan bağlı olarak görev yaparlar. İlçelerde Toplum Sağlığı Merkezi sorumlu hekimi aynı zamanda grup başkanıdır.

Fiziki Yapısı

Madde 6 Toplum Sağlığı Merkezi kişilerin kolay ulaşabileceği merkezi yerlerde, verdiği hizmetleri kapsayacak büyüklükte olan binalarda Müdürlüğün teklifi ve Bakanlığın onayıyla hizmete açılır. Öncelikle Sağlık Merkezi veya uygun Sağlık Ocağı binaları kullanılır. Olmadığı durumlarda satın alma veya kiralama yolu ile bina sağlanabilir.

Personel yapısı

Madde 7 Toplum Sağlığı Merkezinde, coğrafik alan, nüfus büyüklüğü ve bölgenin sağlık alt yapısı ve diğer özellikleri dikkate alınarak, yeterli sayıda ve nitelikte sağlık ve idari personel bulunur. Toplum Sağlığı Merkezine Halk Sağlığı, Adli Tıp ve Aile Hekimliği, Epidemiyoloji gibi dal uzmanları ve bu dallar ile sağlık alanında doktora veya yüksek lisans yapmış veya Bakanlıkça onaylanmış sağlık yönetimi konularında mezuniyet sonrası hizmet içi eğitimi almış tabipler öncelikle görevlendirilir. Toplum Sağlığı Merkezi sorumlu hekimi Müdürlüğün teklifi üzerine Valilik tarafından görevlendirilir.

Tipi belirlenen Toplum Sağlığı Merkezinde aşağıdaki tabloya göre ilgili personel görevlendirilir.

PERSONELİN ÖZELLİKLERİ VE SAYISI					
		D Tipi	C Tipi	B Tipi	A Tipi
ÜNVANI	SINIFI	20.000 den az nüfuslu	20.001- 50.000 nüfuslu	50.001- 100.000 nüfuslu	100.001 den fazla nüfuslu
Sorumlu hekim	SHS	1	1	1	1
Pratisyen hekim	SHS	1	2	3	4
Diş hekim	SHS	1	2	3	4
Sağlık memuru (Toplum sağlığı)	SHS	3	4	6	6
Sağlık memuru (Çevre sağlığı)	SHS	1	2	3	4
Sağlık memuru (Röntgen teknisyeni)	SHS	2	2	2	3
Sağlık memuru (Laboratuvar teknisyeni)	SHS	1	2	3	3
Hemşire	SHS	3	4	6	6
Ebe	SHS	3	4	4	4
Ayniyat Saymanı	ĞİHS	1	1	1	1
Tıbbi sekreter	ĞİHS	1	2	3	3
şoför	ĞİHS	1	1	2	2
Hizmetli	ĞİHS	3	3	3	3

* Kadrolar azami kadrolar olup hizmet ve cihaz ihtiyacına göre doldurulacaktır.

Donanım

Madde 8 Toplum Sağlığı Merkezinin büyüklüğüne ve verdiği hizmet kapasitesine göre büro malzemeleri ve gerekli malzemeler ve bunlara ek olarak hizmetini aksatmadan yürütebileceği ve Ek-1 de belirtilen asgari malzeme bulundurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Çalışma Usul ve Esasları

Görev ve Yetkileri

Madde 9 Bölgesinde yaşayan kişilerin ve toplumun hastalıklardan korunması ve oluşabilecek hastalık durumunda kolay ulaşabileceği, kaliteli teşhis ve tedavinin sağlanması için gerekli önlemleri alır. Bu hizmetleri sunarken sağlık hizmetini bir bütün olarak değerlendirir. Kendisinin sunduğu sağlık hizmetleri ile diğer sağlık kurumların sağlık hizmeti arasında eř güdümü sağlamak ayrıca diğer kurumlarla işbirliği yaparak toplumun ve kişilerin sağlık düzeyini yükseltmek ve sürdürmek görev ve yetkisindedir.

Sunduğu hizmetlerin başlıcaları:

- a) İdari ve mali hizmetler,
- b) Çevre sağlığı hizmetleri
- c) Bulaşıcı ve kronik hastalıkları izleme ve müdahale hizmetleri,
- d) Aile Sağlığı Merkezleri
  - i. Koordinasyon hizmetleri ve yapılan işlerin bildirilmesi,

- ii. Lojistik hizmetleri,
  - iii. Görüntüleme ve laboratuvar hizmetleri,
  - iv. Hizmet içi eğitim hizmetleri
  - v. Kayıtların tutulması ve denetim hizmetleri
- e) Acil sağlık hizmetleri
  - f) Adli Tıbbi hizmetler (ölüm raporu, defin/nakil izni)
  - g) Okul sağlığı hizmetleri
  - h) İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri
  - i) Sağlık eğitimi hizmetleri
  - j) Özel sağlık kuruluşlarının ruhsatlandırma ve denetimi
  - k) Afet organizasyonu
  - l) Kurullara ve komisyonlara katılım
  - m) Yeşil Kart hizmetleri
  - n) Sağlık Müdürlüğünün verdiği diğer görevleri yapmaktır.

Çalışma

Madde 10 Bölgesinde sunulan sağlık hizmetini bir bütün içerisinde değerlendirir. Sağlık hizmetini sunan tüm birimler arasında ve diğer sektörlerle işbirliği yapar. Kişilerin bu hizmetlerden en iyi şekilde yararlanması için her türlü önlemi ekip anlayışı ile alır. Bölgesindeki her türlü sağlık bilgisini toplar ve istatistiksel analizini yaparak bölgesinde sağlık hizmetinin önceliklerini belirler. Sağlık hizmetinin sunulmasında toplumun katılımının sağlanması ile ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak uygular ve/veya uygulatır.

İdari ve Mali Hizmetler

Madde 11 Bölgesinde diğer kamu kurum ve kuruluşları ve özel hukuk kişileri ile ilişkileri ve işbirliğini yürütür. İlçe sağlık kurullarında Müdürlüğü temsil eder. Sağlıkla ilgili tüm resmi yazışmaları yürütür. Bakanlıktan veya diğer kurumlardan gelen genelgeleri Aile Sağlığı Merkezlerine ulaştırır. Demirbaş kayıtlarının tutulması ve denetlemesini yapar. Döner sermaye işlemlerini yürütür. Aile Sağlığı Merkezindeki personelin tüm iş ve işlemlerini yapar. Aile sağlığı merkezinin çalışma saatlerine uyumunu ve çalışmalarını denetler. Sağlık kuruluşlarının mevzuata uygun çalışmasını sağlar ve denetler.

Çevre Sağlığı Hizmetleri:

Madde 12 Bölgesinde insan sağlığı ile ilgili her türlü çevre koşullarını denetler ve değerlendirir. Önlem alınması gereken durumlarda ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar. Çevre sağlığı hizmeti sunumunda özellikle bulaşıcı veya kronik hastalıklara neden olan faktörler konusunda detaylı olarak bölgesinin makro ve mikro ölçekli çevre analizini hazırlar ve Müdürlük ile ilçe idaresine sunar. Tespit ettiği çevre sorunları ile ilgili sağlık çalışanlarına ve topluma yönelik eğitim çalışmaları yapar.

İçme ve kullanma sularının kontrolü ile ilgili mevzuata göre yerleşim birimlerindeki su kaynaklarının dökümünü çıkarır ve bölgesinde yıllık ve aylık olarak yapılacak klor ölçümü, bakteriyolojik ve kimyasal analiz sayısını ve hedeflerini belirler. Yaptığı çalışmalarını bu hedefe göre değerlendirir. Tespit edilen eksiklikler veya oluşan kirliliklerin giderilmesi için Kaymakamlığa, Belediye veya İl Özel İdaresine bilgi verir.

Katı atık toplama ve depolama yerleri ile ilgili olarak belediye olan yerlerde belediye, köylerde ise muhtarlıklar ile işbirliği yapılarak sağlıklı hale getirilmeye çalışılır. Aynı işbirliği ahır ve gübreliklerin düzenlenmesinde ve sıvı atıklar konusunda da yürütülür. Gaz atıklar konusunda özellikle gayrisihhi kuruluşların emisyon izni almasını sağlar ve bu izne uygun parametrede gaz çıkarması kontrol edilir. Atıklarını usulüne uygun vermeyen veya depolayanlar hakkında ilgili mevzuata göre işlem yapar.

Çevre sağlığı hizmetleri konusunda bakanlığın ve müdürlüğünün verdiği diğer işleri yapar.

Bulaşıcı Hastalıklar ve Kronik Hastalıkları İzleme ve Mücadele Hizmetleri

Madde 13 Bölgesinde oluşan tüm hastalıklara özellikle de bulaşıcı ve kronik hastalıklara karşı gerekli duyarlılığı gösterir. Önlenmesi veya var olanından toplumun en az etkilenmesi için her türlü tedbiri alır.

Bulaşıcı Hastalıklara Yönelik Olarak

Madde 14 Bakanlığının yürüttüğü bulaşıcı hastalıklar programına uygun olarak; bölgesindeki bulaşıcı hastalık ihbarlarını toplar, kayıtlarını tutar, değerlendirir, vaka teyidi ve saha sürveyansı ve gerekli tüm tedbirlerin alınması için sağlık kuruluşları ve/veya diğer kuruluşlarla işbirliği yapar. Tüm bulaşıcı hastalıkların usulüne uygun olarak bildirilmesi ve kayıtlarına göre istatistiklerin müdürlüğe bildirilmesini yapar.

Bölgesinde bulaşıcı hastalık salgınına neden olabilecek aşılama durumu, mevsimsel değişim, çevre koşulları değişimi, yerleşim birimlerinin alt yapısının durumu v.b. faktörleri yakından izler ve gerekli önlemleri almak için ilgili kurumlarla işbirliği yapar. Bulaşıcı hastalık salgını olduğunda müdürlük ile işbirliği içinde tüm sağlık kuruluşlarıyla diğer kuruluşlara işbirliği yaparak her türlü tedbiri ilgili mevzuata göre alır. Bulaşıcı hastalıkların önlenmesi için bölgesindeki sağlık çalışanlarını, ilgili kurum çalışanları ve halkı bilgilendirerek kişi ve toplum duyarlılığı oluşturulur.

Kronik hastalıklara yönelik olarak:

Madde 15 Bölgesinde kronik hastalığı olanların kayıtlarını tutar. Bölge dışında veya aAile Sağlığı Merkezlerinde tanısı konan her vakanın durumu, hastalığı ile yapılması gerekenler ve hastalıkların epidemiyolojisi aile hekimleri ile değerlendirilir. Sıklığı yüksek olan hastalıklara karşı bölgesinde tedbir alınması konusunda Hastanelerle veya Müdürlük aracılığı ile Tıp Fakültesi ile işbirliği yapar. Bakanlığının yürüttüğü programları bölgesinde uygular.

Adli hekimlik hizmetleri:

Madde 16 Bölgesinde adli tıbbi hizmetleri yürütür. Adli vakaların bildirilmesi v.b. konularda aile hekimleri ile koordinasyonu sağlar ve eğitim düzenler.

Acil Sağlık Hizmetleri

Madde 17 Bölgesinde acil sağlık hizmetlerini yerleşim birimi merkezinde ve kırsalda herkesin rahatlıkla ulaşacağı bir düzende çalıştırır. Bunun için; bölgesinin ihtiyacına cevap verecek şekilde mesai saatleri dışında sağlık hizmetinin sürekliliğini sağlar. Bu hizmetin kişilerin rahat ulaşım imkanını dikkate alarak Toplum Sağlığı Merkezinde veya Aile Sağlığı Merkezinde veya başka yerde sunulmasını sağlar. Acil sağlık hizmetinin verileceği yerde aile hekimlerinin ve yardımcı sağlık personelinin de dâhil edilebileceği bir nöbet sistemi oluşturulup, düzenli çalışması için gerekli lojistik desteği verir ve idaresini yürütür. Bölgesinde varsa 112 Acil İstasyonlarının düzenli çalışmalarını sağlar ve istasyona gerekli lojistik desteği sağlar ve denetler.

Aile Sağlığı Merkezlerine Yönelik Olarak

Madde 18 Çalışmalarında kişilere ve topluma en iyi hizmeti sunabilmeleri için Aile Sağlığı Merkezlerinin aralarında koordinasyonunu sağlar. Ayrıca laboratuvar, eğitim, lojistik konularında da doğrudan destek sağlar.

a) Koordinasyon hizmetleri ve yapılan işlerin bildirilmesi

Aile Sağlığı Merkezlerinde verilen hizmetlerden kişisel ve toplumsal boyutu olan işlerin (bebek ve çocuk sağlığı ile gebe ve lohusa takibi, aşı, aile planlaması) hem aile hekimleri birimleri arasında hem de diğer ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlar.

Aile Sağlığı Merkezlerinden ikinci basamağa sevk edilenlerin işlemlerinin izlenmesi, ikinci basamaktan geri bildirimini sağlanması ve değerlendirilmesinde oluşabilecek aksamaların tespiti ve giderilmesini yapar.

Rutinde yapılmayan, fakat Bakanlıkça yürütölen kampanya v.b. hizmetlerde Aile Sağlığı Merkezleri ile işbirliği yapar

Aile hekimlerinin resmi kayıt ve benzeri verilerini düzenli olarak toplar ve Müdürlüğe bildirir.

b) Lojistik hizmetleri

Aile Sağlığı Merkezine; topluma ve kişilere ücretsiz olarak Bakanlıkça sağlanan aşular ve aşılama malzemeleri, aile planlaması, gebe, anne ve çocuğa yönelik malzemeleri, sıtma ve verem hastalarına verilen ilaçları, ayrıca Bakanlıkça gönderilen her türlü materyal, ilaç ve malzemelerin ulaştırılması için tüm lojistik desteği sağlar.

c) Görüntöleme ve laboratuvar hizmetleri

Aile Sağlığı Merkezlerinden gelen görüntöleme ve laboratuvar tetkiki taleplerini yapar veya Müdürlüğün uygun gördüğü sağlık kuruluşunun laboratuvarında yaptırır.

d) Hizmet içi eğitim hizmetleri

Aile hekimi ve aile sağlığı elemanlarına yönelik, Bakanlıkça belirlenen birinci, ikinci aşama ve aile hekimliği kapsamındaki yıllık hizmet içi eğitimlerin koordinasyonunu yapar. Bölgenin genel durumunu dikkate alarak ve öngörölen sevk oranını aşan aile hekimleri için sevk ettiği vakaların niteliğine göre de bilgi yenilenmesi ihtiyacı gerekli görölen eğitim konusunda Müdürlük ile işbirliği yaparak hizmet içi eğitimi düzenler.

e) Kayıtların tutulması ve denetim hizmetleri

Aile Sağlığı Merkezinin durumunu ve aile hekimleri ile aile sağlığı elemanlarının, sahada verdiği hizmetlerin mevzuat ve sözleşme hükümlerine uygunluğunu Müdürlük adına denetler. Özellikle aşılama, gebe, çocuk izlemi, hasta memnuniyeti gibi hizmet değerlendirmelerini yapar. Tespit edilen noksanlığın giderilmesi için aile hekimini uyararak tekrarı durumunda yasal işlem yapar.

Aile hekimi tarafından tutulan kayıt ve belgelerin, hekimin ayrılması veya kişinin aile hekimini değiştirmesi halinde eksiksiz olarak sorumlu olacak aile hekimine devredilmesi Toplum Sağlığı Merkezi gözetiminde ve denetiminde yapılır. Acil bir sebeple görevinden ayrılmak zorunda kalan aile hekiminin kayıtları ilgili Toplum Sağlığı Merkezi tarafından devralınır ve görevlendirilen aile hekimine devredilir.

Okul Sağlığı Hizmetleri

Madde 19 Bölgesindeki okulları, özellikle yatılı bölümü olan veya özellikli okulları (bedensel engelliler için vs.) ayrıca yurtlar (özel ve devlet), huzurevi ve yetimhaneleri öğretmen ve öğrenci veya konaklayanların sağlığı ve genel hijyen kuralları yönünden ayda bir rutin olarak izlenmesini yapar. Bu izlemelerde kuruluşlardaki kişilerde hastalık yoğunluğunu değerlendirir.

Kurumlardaki suların kaynakları, şebeke durumu ve depo denetimi yapılarak suyun bakteriyolojik değerlendirmeleri için numune alır, ayrıca tuvaletler, kantin, yemekhane, yatakhane, spor sahasının yapısı, varsa havuzlar gibi bölümleri değerlendirilir. Bölgesindeki öğrencinin okula kaydında aile hekimince periyodik muayenesinin yapılmasını sağlar;

sonucunu ve aşılama durumlarını okul idaresi ile değerlendirir. Okullarda Aile Sağlığı Merkezleri ve diğer sağlık kurumları ile işbirliği yaparak, aile ve okul idaresinin katılımıyla madde bağımlılığına karşı eğitim yolu ile mücadele edilmesini sağlar.

İş Sağlığı ve İş Güvenliği Hizmetleri

Madde 20 Bölgesindeki tüm işyerlerinin, özellikle gayrisihhî müessese, tehlikeli ve ağır iş yapan işyerlerinin kayıtlarını tutarak oluşabilecek her türlü tehlike durumunu önlemek ve acil müdahale yapabilmek için işyeri ve diğer kurumlarla işbirliği yapar. İş yerlerinin kaza önleme çalışmaları hakkında bilgi alır ve kayıt tutar. İşyeri hekimi ve aile hekimleri arasında oluşabilecek problemleri çözer ve koordinasyon içinde çalışılmasını sağlar.

İşçi muayene ve tetkiklerinin periyodik olarak yapılmasında işyeri hekimi ile işbirliği yapar.

Sağlık Eğitimi Hizmetleri

Madde 21 Bölgesinde eğitim ihtiyacını belirler ve eğitimin planlamasını yapar. Eğitimin hedef grubuna (toplu halk eğitimi, esnaf eğitimi) ve amacına göre eğitimi ya doğrudan kendisi verir veya bölgesindeki aile hekimleri ve diğer sağlık kurumları aracılığı ile verilmesini sağlar. Aile Sağlığı Merkezi ve diğer sağlık kurum çalışanlarının hizmet içi eğitimini Müdürlük ile planlar, hizmet içi eğitim çalışmalarında eğitim salonu ve materyallerini sağlar.

Afet Organizasyonu

Madde 22 Bölgesinde afet organizasyonunda; afete hazırlık, afete müdahale ve afet sonrası önlemler aşamasında sağlıkla ilgili tüm çalışmaları yapar. Halka yönelik afet sağlık eğitimleri düzenler.

Diğer görevler

Madde 23 Sağlık Müdürlüğünün verdiği diğer görevleri yapar

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Sağlığı Merkezinde Çalışanların Görev Tanımları ve Sorumlulukları

Grup Başkanın Görevleri

Madde 24 İlçedeki Toplum Sağlığı Merkezi Sorumlu Hekimi aynı zamanda Grup Başkanıdır. Toplum Sağlığı Merkezi Sorumlu Hekimi il merkezinde müdürlüğe karşı sorumludur.

Grup başkanı;

a) İlçedeki sağlık hizmetlerini planlar, Müdürlük tarafından gönderilen planların uygulanmasını sağlar ve sağlık hizmetlerinin en yüksek nitelikte yapılabilmesi için gerekli işleri yürütür.

b) İlçedeki sağlık hizmetlerini nicelik ve nitelik yönünden sürekli olarak değerlendirerek, ilçedeki sağlık kuruluşları ile ilgili görüşlerini, hizmetlerin geliştirilmesi için gerekli gördükleri işleri altı ayda bir Müdürlüğe bir raporla önerir.

c) İlçedeki sağlık kuruluşlarının görevlerini gerektiği gibi yapabilmeleri için gerekli malzemeyi belirleyerek Müdürlüğe bildirir; gönderilen araç-gereç, ilaç, basılı kağıt ve diğer malzemelerin, zamanında ve yeterli sayıda dağıtımını sağlar.

d) Sağlık kurum ve kuruluşları arasında eşgüdüm sağlayarak birlikte ve ekip halinde çalışmayı sağlar.

e) Sağlık kuruluşlarının hizmetlerini ve buralarda çalışan personelin çalışmalarını denetleyip hizmetin aksayan yönlerini saptar; bu aksaklıkların nedenlerini belirler ve sorunların çözülmesi için gereken önlemleri alır; bu amaçla personeli destekleme, teşvik, eğitime, ödüllendirme ya da cezalandırma işlemlerini yürütür.

f) Sağlık hizmetlerinde sektörlerarası işbirliğini sağlamak amacıyla, kamu ve özel sektördeki kuruluşlarla sağlık kuruluşlarının eşgüdümünü sağlar,

g) Aylık hekim toplantılarını yürütür; bu toplantılarda ilçedeki sağlık sorunlarını ve çözüm yollarını tartışarak, her kademedeki personelin hizmetle ilgili görüş ve önerilerini alarak ortak çözüm üretilmesini sağlar,

h) Denetimleri mevzuatla Bakanlığa verilmiş olan sağlık kuruluşlarını denetler veya denetlenmesini sağlar,

i) İlçe Hıfzıssıhha Kurulu'na katılarak sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesini sağlar.

Sorumlu hekimin görevleri

Madde 25 Sorumlu hekim, Toplum Sağlığı Merkezinde görev yapanların amiridir. Toplum Sağlığı Merkezinin idari ve teknik tüm işlerini ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütür ve denetler.

Sorumlu hekim;

a) Sağlık hizmetinin sunumunun en iyi şekilde sürdürülmesini sağlar.

b) Toplum sağlığı merkezinin tüm faaliyetlerini personeli ile planlar iş bölümü yaparak yürütülmesini sağlar, gerekli koordinasyon ve denetimi yapar.

c) En az altı ayda bir Müdürlüğe ve ilçe yönetimine bölge sağlık durumunu belirten detaylı rapor sunar.

Hekimin Görevleri

Madde 26 Toplum Sağlığı Merkezinde ekip lideri olarak hizmet verir.

Hekim;

a) Sorumlu olduğu bölgede çeşitli saha ve salgın araştırmalarını yürütür, sürveyans çalışması yapar. Sağlığı ilgilendiren kötü alışkanlıklarla mücadele edilmesi, ve sağlıkla ilgili denetim hizmetlerini yerine getirir.

b) Toplum Sağlığı Merkezince ve diğer sağlık kurumlarınca tespit edilen ve bildirilen bildirim zorunlu hastalıklar ile ilgili kayıtları düzenleyerek, bir üst kuruma periyodik olarak iletilmesini sağlar.

c) Bulaşıcı hastalıklar ve salgın hastalıklarla mücadele eder ve denetler.

d) Kronik hastalıkların (Diabetes Mellitus, KOAH, Kardiyovasküler hastalıklar, kanser, vb) erken teşhisi ve takibi konularında çalışır, halk eğitimi yapar.

e) Bulunduğu bölgedeki Aile Sağlığı Merkezinde görevli sağlık personelinin yıllık plan ve programlar dâhilinde hizmetiçi eğitimini verir. Her eğitim sonrasında ve yıl sonunda gerçekleştirilen eğitimlerin raporunun hazırlanması için Eğitim Koordinatörü ile işbirliği yapar.

f) Adli ve Acil hekimlik hizmeti verir.

g) Okul Sağlığı hizmetlerini yürütür.

h) Gerektiğinde sertifikalandırılmış hekim yoluyla iş ve işçi sağlığı hizmetlerini yürütür, işçilerin ve esnafın periyodik muayenesini yapar.

i) Sorumlu hekimin vereceği diğer görevleri yapar.

Sağlık Memuru (Toplum Sağlığı), Hemşire ve Ebenin Görevleri

Madde 27 Bölgesindeki koruyucu sağlık hizmeti veren ekibin üyesi olarak;

a) Mesleğinin gerektirdiği tüm işleri yapar.

b) Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin her aşamasında görev alır.

- c) Rutin aşılama hizmetleri dışındaki bağışıklama faaliyetlerini yapar.
- d) Verdiği hizmetle ilgili kayıtları tutar ve raporlar.
- e) Görevlendirildiği hizmetler ile ilgili malzemelerin temizliği, dezenfeksiyonu ve sterilizasyonunu yapar ve yaptırır.
- f) Kullanılan araç ve gerecin sürekli kontrolünü yapar, tüketim malzemelerini hazır bulundurur, ihtiyaçları zamanından önce tespit ederek sorumlu hekime bildirir.
- g) Formların eksiksiz doldurulmasını sağlar, halka eğitim verir.
- h) Sorumlu hekimin vereceği işbölümü ile verilen diğer işleri yerine getirir.

Röntgen Teknisyeni/Röntgen Teknikerinin Görevleri

Madde 28 Kurum içinden gönderilen kişilerin, acil vakaların ve aile hekimlerinin gönderdikleri hastaların radyolojik tetkiklerini yapar, hizmetin yürütülmesi için gereken ihtiyaçları tespit eder, sorumlu hekime yazılı olarak bildirir.

Laboratuvar Teknisyeninin Görevleri

Madde 29 Meslek dalının gerektirdiği tüm hizmetleri verir. Bu görevi yerine getirirken;

- a) Acil durumlara öncelik verilerek, hizmetlerin en kısa sürede ve en doğru biçimde yapılmasını sağlar.
- b) Laboratuvar malzemelerini kullandıktan sonra temiz ve her zaman kullanıma hazır halde tutulmasını sağlar. Laboratuvarın temiz ve düzenli bulunmasını temin eder.
- c) Kayıt tutar ve rapor hazırlar.
- d) Sahaya yönelik çalışmaların yürütülmesinde görev alır.
- e) Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Çevre Sağlığı Teknisyeninin Görevleri

Madde 30 Çevre Sağlığı Teknisyeni,

- a) Çalıştığı bölgenin krokilerini ve çevre ile ilgili envanterini hazırlar.
- b) Çevre sağlığı ile ilgili yazışma, raporlama, dosyalama, arşiv ve istatistik çalışmalarını yapar.
- c) Çevre sağlığı ile ilgili kayıt ve formları tutar.
- d) Her türlü içme ve kullanma sularının sağlıklı olup olmadıklarının kontrolünü yapar, numune alarak ilgili birime gönderir, kirli suların ıslahı için gerekli önlemleri alır, su kaynaklarının etrafında oluşturulan koruma bandının mesafesini tespit eder.
- e) İnsana hastalık bulaştıran her türlü hayvan, böcek, kemirici ve vektörler için yapılması gereken mücadele işlerini yaptırır ve yapılmasını denetler.
- f) Çevre sağlığı, bulaşıcı ve salgın hastalıklar ile sosyal hastalıklardan korunma konusunda halkla işbirliği yapar ve bu konularda onları toplu olarak yâda tek tek eğitir.
- g) Kanalizasyon sistemi bulunmayan yerlerde yapılacak fosseptik çukurların yerini ve vasıflarını tespit eder.
- h) Endüstriyel katı ve sıvı atıkların sağlıklı bir şekilde izole edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar, almayanlar hakkında ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapar.
- i) Enfeksiyon hastalıklarının kaynağını bulma ve koruyucu tedbirleri alma yönünden epidemiyolojik araştırmalar yapar.
- j) Çevre sağlığı ile ilgili hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülmesi için kamu, özel ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapar.
- k) Sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

Tıbbi Sekreterin Görevleri

Madde 31 Toplum Sağlığı Merkezi'nin tüm yazışma işlerini yürütürken;

- a) Gelen ve giden yazılara ait defter ve dosyaları tutar.
- b) Cevap verilmesi gerekenlerin cevaplarını süresinde hazırlar ve buna ilişkin bütün işlemleri sonuçlandırır.
- c) Giden evraka ait her türlü posta işlemlerini yapar.
- d) Yazı ve çoğaltma makinelerinin günlük ve haftalık bakım ve temizliğini yapar, korunmasını sağlar.
- e) Hizmetlerde kullanılan bilgileri bilgisayara kaydeder.

Şoförün Görevleri

Madde 32 Motorlu aracın iyi bir şekilde kullanılması ve saklanması ile periyodik bakımın yapılmasından sorumludur. 237 Sayılı Taşıt Kanunu ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak taşıtı kullanır. Günlük gezi programı, kat edilen kilometre, benzin ve yağ sarfiyatı ile taşıtın kullanıldığı süre hakkında istenilen bilgiyi sorumlu hekime verir. Her gün bir önceki günün taşıt seyrü-sefer defterini hekime göstermek ve imzalatmakla yükümlüdür.

Hizmetlinin Görevleri

Madde 33 Toplum Sağlığı Merkezi binasının ve bahçesinin temizlik, bakım, korunma ve günlük işlerini yapar. Isınma ile ilgili işleri yürütür, bununla ilgili malzemelerin taşınması ve depolanmasını sağlar; kalorifer sistemi bulunan Toplum Sağlığı Merkezinde, bu konuda eğitim almış olmak kaydıyla kaloriferi yakar ve takip eder, ısınması soba ve diğer yollarla olan merkezlerin ısınması ile ilgili işleri ve sorumlu hekimin vereceği diğer işleri yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Geçici Madde 1- Mevzuatta sağlık ocağı veya personeline verilen görevlerden aile hekimi ve aile sağlığı elemanı tarafından yapılanlar dışındaki görevler Toplum Sağlığı Merkezi veya personeli tarafından yürütülür.

Geçici Madde 2- Aile Hekimliği uygulamasına geçiş aşamasında Toplum Sağlığı Merkezleri kuruluncaya kadar bu görevler Müdürlükçe belirlenen Sağlık Ocakları tarafından yerine getirilir.

Yürürlük

Madde 34- Bu Yönerge, Bakan Onayı ile yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 35- Bu Yönerge hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

Ek 1- Toplum Sağlığı Merkezinde bulunması gerekli asgari teŖhis cihazı ve diğer tıbbi araç ve gereç:

TOPLUM SAğLIğI MERKEZİ MALZEME LİSTESİ	
1	Röntgen Cihazı
2	EKG Cihazı
3	Pansuman Arabası
4	Tromel (orta boy, küçük boy)
5	Bebek Terazisi
6	Ayaklı Lamba
7	Mayi Askısı
8	Etüv/Kuru Hava Sterilizatörü /Alet Kaynatma Kabı Elektrikli
9	Böbrek Küvet
10	Pansuman Arabası için küvet
11	Pansuman Arabası için kova
12	Kapaklı Küvet (pansuman için)
13	Pansuman Arabası için Alet Tepsisi
14	Plastik Önlük
15	Nazal Puarlı Aspiratör
16	Nelaton Sonda (8 FR)
17	Nelaton Sonda (10 FR)
18	Nelaton Sonda Seti
19	Eldiven (steril ve nonsteril)
20	Termometre (Koltukaltı ve rektal)
21	Tek Kullanımlık Eldiven
22	Dereceli Kap
23	Tirle
24	Plastik Örtü
25	Nazogastrik Sonda Seti
26	Katgüt
27	Genel Amaçlı İpek İplikler (36)
28	Genel Amaçlı İpek İplikler (12'lik)
29	Genel Amaçlı İpek İplikler (3 tip)

30	Görme Eşeli
31	Dil Basacağı
32	Refleks Çekici
33	Otoskop Set
34	Oftalmaskop
35	Tansiyon Aleti
36	Steteskop
37	Dişsiz Penset
38	Tampon Pensi
39	Eğri Klemp
40	Düz Klemp
41	Dişli Penset
42	Tenekulum
43	Portegu
44	Bisturi Sapı
45	Bisturi Ucu
46	Laryngoskop
47	Aspiratör
48	Küçük Makas
49	Eğri Makas
50	Makas
51	Terzi Makası
52	Vajinal Spekulum (küçük)
53	Vajinal Spekulum (orta)
54	Vajinal Spekulum (büyük)
55	Yıkama Fırçası
56	Bunzen Beki
57	Bunzen Beki Hortumu
58	Santrifüj Aleti
59	Tüp Maşası
60	Komparator
61	Komparator Hücresi (cam)
62	Komparator Tüpü

Kan Sayım Cihazı (en az 5 parametrelİ) veya madde 63'den 69'a kadar	
63	Lam
64	Petri Kutusu
65	Thoma Lamı
66	Eritrosit Pipeti
67	Lokosit Pipeti
68	Sahli Hemoglobinometer
69	Hematokrit Santrifüjü
70	İdrar Dansimetresi
71	Mikroskop
72	Mikroskopa uygun illuminatör
73	Boyama seti ve sehпасı
74	Port Tüp
75	İdrar Tüpü
76	Buzdolabı
77	Buzdolabı Termometresi
78	İğne Çatal Delikli
79	Aşı Nakil Kabı
80	Buz Aküsü
81	Ambu
82	Negatoskop
83	Numune Nakil (Tüp) Çantası
84	Oksijen Tüpü
85	Eldiven
86	Bistürü sapı
87	Değişik numaralarda Bistüri ağzı
88	Kalın ve büyük dikiş iğnesi
89	Uzun ve Dişli, dişsiz pens penset
90	Cerrahi Makas
91	Kostatom
92	Demir testere veya el testeresi
93	Parafin

**OTOPSİDE
KULLANILMAK
ÜZERE**

94	%10'luk formal- alkol solusyonu	
95	Büyük boy etiket	
96	Sicim (yeterli uzunlukta)	
97	Değişik boylarda ağız geniş ve kapalı kavonoz	
98	Değişik boylarda kepçeler	
99	Korener makası	
100	Çelik ve tahta metre ve 100 cm'lik mezura	
101	Fotograf makinesi	
102	Tek ucu toparlak makas	
103	Büyük-orta-küçük bıçak ve bileği	
104	Organ terazisi	
105	Stile (en az üç boy)	
106	Mühür mumu	
TOPLUM SAĞLIĞI MERKEZİ EĞİTİM MALZEME LİSTESİ		
1	Bilgisayar	
2	Projeksiyon Cihazı	
3	Beyaz Perde	
4	Tepegöz	
5	Beyaz Yazı Tahtası	
6	Renkli Printer	
7	Printer	
8	Ses kayıt cihazı	
9	Fotokopi Makinesi	